

Kulturdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen om romsk inkludering

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Socialstyrelsen att genomföra en utbildningsinsats riktad till socialtjänsten om bemötande och inkluderande arbetsätt med särskilt fokus på romer. Insatsen ska utgå från det utbildningsmaterial som Socialstyrelsen tidigare tagit fram inom ramen för arbetet med romsk inkludering (Ku2016/00697/DISK).

Socialstyrelsen ska även genomföra ett utvecklingsarbete angående frågan om omhändertagande av romska barn. Syftet är att få kunskap om vilket behov av stöd som socialtjänsten har för att förebygga omhändertaganden, kunna ge relevant stöd till romska barn och deras föräldrar vid omhändertaganden och säkerställa romska barns rättigheter i dessa sammanhang.

Socialstyrelsen ska särskilt verka för att involvera romska kvinnor i arbetet. Uppdraget ska genomföras i nära samverkan med romska sakkunniga inom området social omsorg.

Uppdraget ska genomföras i samråd med Länsstyrelsen i Stockholms län.

Socialstyrelsen beviljas ersättning med 200 000 kronor för genomförandet av uppdraget 2016. Medlen ska utbetalas av Kammarkollegiet efter rekvisition från Socialstyrelsen senast den 1 november 2016. Kostnaden ska belasta det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer, anslagspost 2. Regeringen har för avsikt att årligen finansiera uppdraget 2017–2018, under förutsättning att riksdagen anvisar medel för ändamålet.

Socialstyrelsen ska senast den 1 mars varje år 2017–2019 redovisa uppdraget till Länsstyrelsen i Stockholms län med kopia till Regeringskansliet (Kulturdepartementet och Socialdepartementet). I

slutredovisningen ska ingå en ekonomisk redovisning. Eventuellt outnyttjade medel ska återbetalas till Kammarkollegiet, bankgiro 5052-5781, med angivande av detta besluts diarienummer, senast samma dag som slutredovisningen.

Ärendet

Den 16 februari 2012 beslutade regeringen skrivelsen En samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering 2012–2032 (skr. 2011/12:56). Social omsorg är ett utpekat område i strategin, som utgör en förstärkning av politiken för Sveriges nationella minoriteter.

Socialstyrelsen fick 2014 i uppdrag att bl.a. ta fram och sprida ett utbildningsmaterial riktat till personal inom socialtjänsten som stöd i bemötandet och i ett inkluderande arbetssätt, med särskilt fokus på den romska gruppen (A2014/1285/DISK).

I mars 2016 presenterade Socialstyrelsen utbildningsmaterialet I bemötandet tar framtiden form. Romsk inkludering (Ku2016/00697/DISK). I materialet betonas genomgående att det i mötet med individen kan vara till hjälp för socialtjänsten att ha en bakgrundskunskap om romers villkor i allmänhet, men att det också är av stor vikt att alltid bemöta den enskilde som en individ, aldrig utifrån en kollektiv syn på en grupp som den enskilde eventuellt tillhör eller av andra förknippas med.

För den fortsatta spridningen av materialet föreslår Socialstyrelsen att möten anordnas på lokal nivå då materialet och hur det är avsett att användas presenteras i kombination med möjligheter till övningar och dialog. Vid mötena föreslås även romska företrädare delta.

Under arbetet med ovan nämnda uppdrag har Socialstyrelsen noterat att omhändertagande av barn enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) är den socialtjänstfråga som kanske väcker mest oro bland romer i Sverige. Bakom oron finns väl belagda historiska förhållanden. Oron sägs bland annat leda till att många romer inte vill eller vågar ha kontakt med socialtjänsten.

I anslutning till spridningen av utbildningsmaterialet föreslår Socialstyrelsen därför att ett utvecklingsarbete för att öka kunskapen om socialtjänstens behov av stöd vid frågor om omhändertagande av romska barn genomförs. Insatsen bör genomföras i nära samarbete med romska sakkunniga inom området social omsorg.

I budgetpropositionen för 2016 konstateras att arbetet med strategin för romsk inkludering bör fortsätta och att ytterligare medel ska avsättas 2016–2019, i enlighet med vad som aviserades i 2015 års ekonomiska vårproposition, bl.a. för att säkerställa långsiktighet i myndigheters och kommuners arbete med romsk inkludering.

Skälen för regeringens beslut

Inom ramen för strategin för romsk inkludering har involverade myndigheters insatser bidragit till framstegen i arbetet. Flera kommuner har inlett ett utvecklingsarbete eller visar intresse för att arbeta strukturerat med romsk inkludering. Det behövs ett fortsatt nationellt stöd inom de verksamhetsområden som är utpekade i strategin.

Det finns ett behov av att säkerställa att olika verktyg för arbetet med romsk inkludering används på lokal nivå. Romska representanter har i dialog med Regeringskansliet framfört önskemål om att Socialstyrelsen genomför utbildningsinsatser utifrån det material som myndigheten tagit fram. Frågan om omhändertagande av romska barn har tagits upp som något som hindrar romers, särskilt romska kvinnors, tillgång till sina rättigheter inom den sociala omsorgen.

Regeringen bedömer därför att Socialstyrelsen bör ges uppdraget att genomföra en insats riktad till socialtjänsten om bemötande och inkluderande arbetssätt med särskilt fokus på romer. I anslutning till detta arbete bör ett utvecklingsarbete genomföras för att öka kunskapen om socialtjänstens behov av stöd vid frågor om omhändertagande av romska barn.

På regeringens vägnar

Alice Bah Kuhnke

Maria Engvall

Kopia till:
Finansdepartementet/BA
Finansdepartementet/K
Finansdepartementet/SFÖ
Socialdepartementet/FST
Diskrimineringsombudsmannen
Länsstyrelsen i Stockholms län